

Kultur- og samfundsfaggruppen – toårigt hf, august 2017

1. Identitet og formål

1.1. Identitet

Faggruppen består af fagene historie B, religion C og samfundsfag C. Faggruppen giver grundlæggende indsigt i samspillet mellem den historiske, samfundsmæssige og kulturelle udvikling lokalt, nationalt og globalt, både hvad angår tilværelsestolkning, de grundlæggende livsvilkår samt individers udfoldelses- og handlemuligheder.

1.2. Formål

Undervisningen skal udvikle elevernes almindelse og selv- og omverdensforståelse og derigennem bidrage til at skabe et fagligt fundament for selvstændig stillingtagen og aktiv deltagelse i et moderne, flerkulturelt og demokratisk samfund.

Eleverne skal opnå viden om og forståelse af væsentlige elementer i den historiske udvikling, det moderne samfunds kompleksitet og dynamik, forskellige religioner, kulturelle værdier og livsanskuelser.

Den indsigt og helhedsforståelse, som eleverne opnår i arbejdet med flerfaglige og enkeltfaglige problemstillinger og ved anvendelsen af fagenes viden, kundskaber, begreber og metoder, giver forståelse af sammenhængen mellem fagene i faggruppen og bidrager til at styrke elevernes studiekompetence.

Faggruppen skal medvirke til, at eleverne får forståelse af egne handlemuligheder og fremtidsperspektiver, og understøtte elevernes arbejde med at udvikle løsningsforslag i forhold til almene og praksisorienterede virkelighedsnære problemstillinger. Eleverne skal tillige opnå viden om faggruppens professionsrettede perspektiver.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1. Faglige mål

Indhold

Eleverne skal kunne:

- anvende og kombinere viden, kundskaber og metoder fra fagene i faggruppen til at opnå indsigt i historiske, samfundsmæssige og kulturelle sammenhænge i Danmark og i andre lande
- formulere, forklare, undersøge og diskutere flerfaglige og enkeltfaglige problemstillinger ved anvendelse af begreber og viden fra fagenes kernestof
- forklare på hvilken måde fagene kan bidrage til at øge forståelsen af virkelighedsnære problemstillinger, herunder professionsrettede problemstillinger
- redegøre for forskellige livsanskuelser, religioner og politiske grundholdninger samt analysere deres betydning i en historisk og aktuel sammenhæng
- reflektere over mennesket som historieskabt og historieskabende, herunder en forståelse af samspillet mellem aktør og struktur
- diskutere egne og andres kulturelle værdier i forhold til nutidige og fortidige værdier
- anvende viden om centrale begivenheder og udviklingslinjer til at opnå forståelse af sammenhænge af kulturel og samfundsmæssig art i Danmark i samspil med omverdenen
- sætte religionerne og deres virkningshistorie i relation til udvalgte aspekter af dansk, europæisk og global kultur og tænkning
- undersøge samfundsmæssige sammenhænge, mønstre og udviklingstendenser med brug af begreber samt kvalitative og kvantitative data.

Metode

Eleverne skal kunne:

- kritisk indsamle, udvælge, analysere og anvende forskelligartede materialetyper, herunder tekster, statistisk materiale og billedmateriale
- gennemføre en mindre empirisk undersøgelse
- formidle faglige sammenhænge både mundtligt og skriftligt på fagenes taksonomiske niveauer med anvendelse af faglig terminologi

- argumentere for et synspunkt på et fagligt grundlag og kunne indgå i en faglig dialog
- kunne indgå i en demokratisk debat og diskutere konsekvenserne af forskellige synspunkter.

2.2. Fagligt indhold

Undervisningen tager udgangspunkt i flerfaglige og enkeltfaglige problemstillinger. Den omfatter såvel fagenes kerne stof som supplerende stof, der perspektiverer og uddyber kernestoffet. Dele af undervisningen inddrager problemstillinger, der knytter sig til professionsområder, hvor der anvendes viden fra fagene.

2.2.1. Historie

Gennem kernestoffet skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber.

Kernestoffet er:

- dansk historie og identitet
- nedslag i verdens og Europas historie fra antikken til i dag, herunder forskellige typer af årsagssammenhænge og periodiseringsprincipper
- natur, teknologi og produktions betydninger for mennesker i historisk og nutidigt perspektiv
- forholdet mellem aktør og struktur i et historisk og nutidigt perspektiv
- styreformer i historisk og nutidigt perspektiv
- ideologernes kamp i det 20. århundrede
- globalisering og kulturmøder i historisk og nutidigt perspektiv
- historiefaglige metoder
- historiebrug.

2.2.2. Religion

Gennem kernestoffet skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber.

Kernestoffet er:

- kristendom, navnlig med henblik på dens europæiske og danske fremtrædelsesformer, herunder både nutidige og klassiske tekster
- islam, navnlig med henblik på dens europæiske og danske fremtrædelsesformer, herunder både nutidige og klassiske tekster
- udvalgte sider af yderligere én religion
- etiske, herunder religionsetiske, problemstillinger
- religioners samfundsmæssige, politiske og kulturelle betydning i fortid og nutid
- religionsfaglige metoder.

2.2.3. Samfundsfag

Gennem kernestoffet skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber.

Kernestoffet er:

- identitetsdannelse og socialisering
- sociale og kulturelle forskelle
- politiske partier i Danmark og politiske ideologier
- politiske deltagelsesmuligheder, rettigheder og pligter i et demokratisk samfund, herunder ligestilling mellem kønnene
- politiske beslutninger i Danmark i en global sammenhæng
- velfærdsprincipper, herunder stat, marked og civilsamfund
- det økonomiske kredsløb, økonomiske mål og økonomiske styringsinstrumenter
- kvantitativ og kvalitativ metode.

Kernestoffet i samfundsfag kan anvendes på samfundsforhold i Danmark og i andre lande.

2.4. Omfang

Det forventede omfang af fagligt stof er normalt svarende til 300-500 sider i historie B, 150-250 sider i religion C og 150-250 sider i samfundsfag C.

3. Tilrettelæggelse

3.1. Didaktiske principper

Undervisningen tilrettelægges, så hvert fag indgår i fire til seks forløb. Hvert fag skal indgå i mindst to flerfaglige forløb og i mindst ét enkeltfagligt forløb. I flerfaglige forløb indgår alle tre fag. De flerfaglige forløb udgør mindst halvdelen af den samlede undervisningstid.

Undervisningen tager afsæt i konkrete og virkelighedsnære flerfaglige eller enkeltfaglige problemstillinger, og eleverne lærer at udvikle og forholde sig til foreliggende og egne løsningsforslag.

Undervisningen skal være alsidig i valg af problemstillinger, metoder og synsvinkler. Eleverne skal inddrages i valg af emner og arbejdsformer. Der skal lægges afgørende vægt på den enkelte elevs muligheder for på et fagligt grundlag at fremføre egne synspunkter, argumenter og vurderinger.

Undervisningen skal tilrettelægges således, at der sker en faglig progression i:

- valg af problemstillinger (fra enkle til komplekse)
- metodiske krav (kravene til brug af forskellige materialetyper til at dokumentere faglige sammenhænge)
- kravene til anvendelse af faglige begreber
- kravene til elevernes evne til præcis og nuanceret skriftlig og mundtlig faglig formidling.

Undervisningstiden kan planlægges fleksibelt, således at der i perioder gives mulighed for varieret undervisningstid i de enkelte fag af hensyn til deres deltagelse i de flerfaglige forløb, jf. de faglige mål. Den samlede undervisningstid for hvert af fagene skal dog overholdes. Undervisningen skal tillige belyse faggruppens professionsrettede perspektiver.

3.2. Arbejdsformer

I undervisningen skal der anvendes afvekslende og elevaktiverende arbejdsformer, således at eleverne får gode muligheder for at dokumentere, formidle og diskutere faglige sammenhænge og synspunkter. Udadvendte aktiviteter, herunder mindst én mindre empirisk undersøgelse, skal integreres i undervisningen.

Flerfaglige problemstillinger er omdrejningspunktet for det faglige samarbejde i de flerfaglige forløb. I de enkeltfaglige forløb behandles enkeltfaglige problemstillinger. Problemstillingerne behandles med brug af viden, begreber og metoder fra fagene.

Det skriftlige arbejde skal tilrettelægges, så eleverne prøver forskellige skriftlige arbejdsformer til støtte for den faglige indlæring og formidling, herunder udarbejdelse af et kortere skriftligt produkt til brug for en mundtlig fremlæggelse og af en disposition for mundtlig besvarelse af spørgsmål.

I undervisningen skal der individuelt udarbejdes en historieopgave på mindst fem normalsider a 2400 enheder (antal anslag inkl. mellemrum). Læreren sætter rammen for opgaven. Historieopgaven har som formål at opøve eleverne i at arbejde med og fordybe sig i historiske problemstillinger, herunder inddrage de faglige mål og fagets kernestof.

Det skriftlige arbejde i faggruppen skal medvirke til at træne elevernes studieforberedende kompetencer.

3.3. It

Informationsteknologi skal anvendes til:

- målrettet informationssøgning, herunder finde, udvælge og anvende relevant information fra internettet
- træning i kritisk anvendelse af internettets ressourcer
- ansvarligt og reflekteret at forholde sig til sociale medier og deres anvendelse
- bearbejdning og formidling af faglig viden
- kreativt og innovativt at bidrage til formidling ved hjælp af digitale produktioner i faglige sammenhænge, herunder ansvarlig remediering
- vidensdeling og deltagelse i debat om aktuelle problemstillinger.

3.4. Samspil med andre fag

Undervisningen kan lægge op til samspil med fag uden for faggruppen med det formål yderligere at uddybe og perspektivere kernestof og anvendelsesaspekter i de tre fag.

Som optakt til historieopgaven gennemføres et obligatorisk forløb i samspil med dansk med vægt på fordybelse i et relevant emne samt elevernes udtryksfærdigheder. Historiefaget har her særligt fokus på:

- elevernes evne til kritisk og reflekteret at finde, udvælge, anvende og vurdere forskelligartet materiale
- faglig opgaveskrivning, herunder anvendelse af citater, henvisninger, figurer, illustrationer m.v.
- historiefagets identitet og metoder.

4. Evaluering

4.1. Løbende evaluering

Gennem individuel faglig vejledning og respons på elevprodukter, herunder skriftligt arbejde, skal eleven undervejs i det samlede forløb bibringes en klar opfattelse af niveauet for og udviklingen i det faglige standpunkt. Der skal ske en fremadrettet vejledning med præcise anvisninger på, hvordan elevens opfyldelse af de faglige mål kan forbedres.

I hvert semester skal undervisning og fagsamarbejde evalueres af elever og lærere.

4.2. Prøveform

Der afholdes en intern flerfaglig mundtlig prøve og en ekstern mundtlig prøve i ét af de tre fag.

4.2.1. Intern flerfaglig prøve

Undervisningstiden i faggruppen afsluttes to til fire uger før elevernes sidste undervisningsdag i tredje semester. Efter afslutning af undervisningstiden i faggruppen og før elevernes sidste undervisningsdag i tredje semester, afholdes en intern flerfaglig individuel mundtlig prøve på baggrund af et kortere skriftligt produkt. Prøven skal have det flerfaglige perspektiv som udgangspunkt og skal samtidig inddrage hvert af de tre fags bidrag til belysning af den flerfaglige problemstilling.

Eleverne trækker en opgave med ukendte bilag, hvorefter de skal udarbejde et kortere skriftligt produkt til brug ved en mundtlig fremlæggelse.

Elever, der ønsker at arbejde sammen, trækker i fællesskab en opgave i grupper på maksimalt tre elever.

Det skriftlige produkt udarbejdes i mindst 15 timer fordelt over mindst en uge, efter at undervisningstiden i faggruppen er afsluttet.

Eleverne modtager vejledning i løbet af den periode, hvor det skriftlige produkt udarbejdes. Det skriftlige produkt skal afleveres minimum tre dage før prøvens afvikling.

Opgaverne, der indgår som grundlag for prøven, skal relatere til mindst to flerfaglige forløb fra undervisningen, jf. pkt. 3.1., og den enkelte opgave må højst trækkes tre gange på samme hold.

Opgaverne indeholder en overskrift, der angiver undervisningsforløbets titel, og et ukendt, varieret bilagsmateriale på seks til otte normalsider a 2400 enheder (antal anslag inklusiv mellemrum). Det varierede bilagsmateriale skal indeholde tekst, statistisk materiale og billedmateriale. Ved anvendelse af elektronisk mediemateriale som en del af bilagsmaterialet svarer fire til syv minutters afspilning til én normalside.

Det skriftlige produkt skal have et omfang på to til fire sider og skal indeholde:

- titel
- en flerfaglig problemformulering
- oversigt over de problemstillinger, der er arbejdet med
- en behandling af problemstillingerne ud fra:
 - a) den trukne opgaves bilag
 - b) begreber og viden fra alle tre fag
 - c) egen indsamlet empiri eller selvfundet supplerende fagligt materiale
- en samlet konklusion på arbejdet med problemformuleringen.

Eksaminationstiden er ca. 30 minutter pr. elev. Eksaminationen indledes med elevens præsentation på ca. seks til otte minutter og former sig derefter som en faglig samtale mellem den enkelte elev og holdets faglærere, samt en fagperson fra skolen, der ikke har undervist de pågældende elever.

4.2.2. Prøveform i historie B

Der afholdes en mundtlig prøve på grundlag af en opgave med ukendte spørgsmål og et ukendt bilagsmateriale. Opgaven har tilknytning til et af de i undervisningen gennemførte forløb.

Opgaverne, der indgår som grundlag for prøven, skal tilsammen dække de relevante faglige mål og i al væsentlighed fagets kernestof. Der skal indgå opgaver fra mindst fire forløb, heraf mindst to flerfaglige forløb og mindst et enkeltfagligt forløb. Den enkelte opgave må anvendes højst tre gange på samme hold.

Opgaverne skal bestå af et tema med problemorienterede spørgsmål, der dækker de taksonomiske niveauer i faget, og et bilagsmateriale på 1½ til to normalsider a 2400 enheder (antal anslag inklusiv mellemrum).

Hver opgave skal i videst muligt omfang indeholde forskelligartede materialer. Ved anvendelse af elektronisk mediemateriale som en del af bilagsmaterialet svarer fire til syv minutters afspilning til en normalside.

Eksaminationstiden er ca. 30 minutter. Der gives ca. 60 minutters forberedelsestid.

Eksaminationen indledes med eksaminandens præsentation og former sig derefter som en samtale mellem eksaminand og eksaminator med udgangspunkt i opgaven.

4.2.3. Prøveform i religion C

Der afholdes en mundtlig prøve på baggrund af en opgave med ukendte spørgsmål og et ukendt bilagsmateriale. Opgaven har tilknytning til et af de i undervisningen gennemførte forløb. Opgaverne, der indgår som grundlag for prøven, skal tilsammen dække de relevante faglige mål og i al væsentlighed fagets kernestof. Der skal indgå opgaver fra mindst fire forløb, heraf mindst to flerfaglige forløb og mindst et enkeltfagligt forløb. Den enkelte opgave må anvendes højst tre gange på samme hold.

Opgaverne skal bestå af et tema med problemorienterede spørgsmål, der dækker de taksonomiske niveauer i faget, og et bilagsmateriale på 1½ til to normalsider a 2400 enheder (antal anslag inklusiv mellemrum).

Hver opgave skal i videst muligt omfang indeholde forskelligartede materialer. Ved anvendelse af elektronisk mediemateriale som en del af bilagsmaterialet svarer fire til syv minutters afspilning til en normalside.

Eksaminationstiden er ca. 30 minutter. Der gives ca. 60 minutters forberedelsestid. Eksaminationen indledes med eksaminandens præsentation og former sig derefter som en samtale mellem eksaminand og eksaminator med udgangspunkt i opgaven.

4.2.4. Prøveform i samfundsfag C

Der afholdes en mundtlig prøve på grundlag af en opgave med ukendte spørgsmål og et ukendt bilagsmateriale. Opgaven har tilknytning til et af de i undervisningen gennemførte forløb.

Opgaverne, der indgår som grundlag for prøven, skal tilsammen dække de relevante faglige mål og i al væsentlighed fagets kernestof.

Der skal indgå opgaver fra mindst fire forløb, heraf mindst to flerfaglige forløb og mindst et enkeltfagligt forløb. Den enkelte opgave må anvendes højst tre gange på samme hold.

Opgaverne skal bestå af et tema med problemorienterede spørgsmål, der dækker de taksonomiske niveauer i faget, og et bilagsmateriale på 1½ til to normalsider a 2400 enheder (antal anslag inklusiv mellemrum). Hver opgave skal i videst mulig omfang indeholde både tekst og statistisk materiale. Ved anvendelse af elektronisk mediemateriale som en del af bilagsmaterialet svarer fire til syv minutters afspilning til en normalside.

Eksaminationstiden er ca. 30 minutter. Der gives ca. 60 minutters forberedelsestid.

Eksaminationen indledes med eksaminandens præsentation og former sig derefter som en samtale mellem eksaminand og eksaminator med udgangspunkt i opgaven.

4.3. Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen ved den interne flerfaglige prøve er en vurdering af, i hvilken grad elevens præstation opfylder de faglige mål, som angivet i punkt 2.1. Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af elevens mundtlige præstation.

Bedømmelsen ved de enkeltfaglige prøver er en vurdering af, i hvilken grad eksaminandens præstation opfylder til de henholdsvis historiefagligt, religionsfagligt eller samfundsfagligt relevante dele af de faglige mål i punkt 2.1. Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens mundtlige præstation.